Waltornia (róg)

corno

Na początek: trochę historii

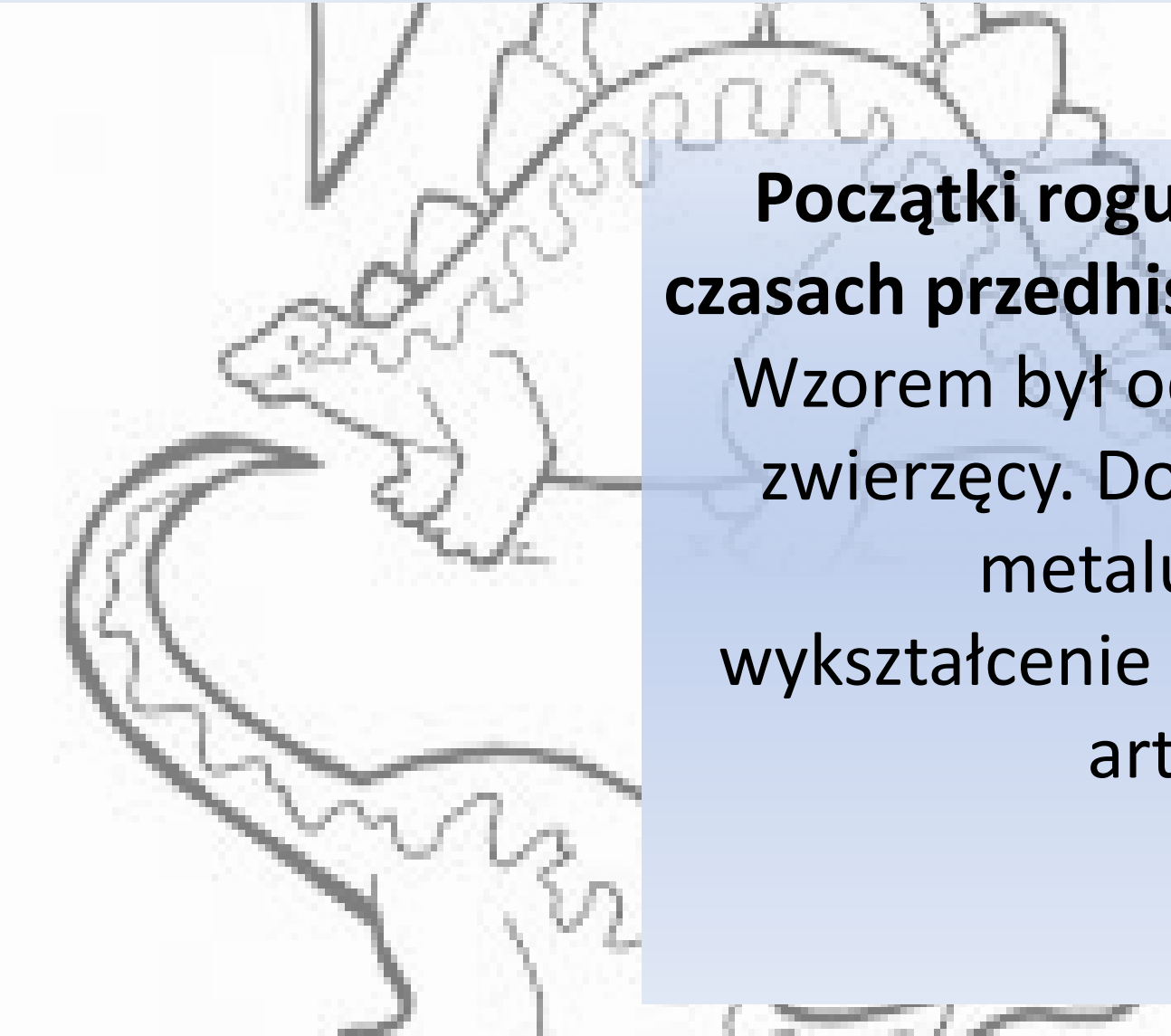

Początki rogu gubią się w czasach przedhistorycznych. Wzorem był odłamany róg zwierzęcy. Dopiero użycie metalu umożliwiło wykształcenie instrumentu artystycznego.

- Etruskowie, Asyryjczycy i Egipcjanie mieli wielkie rogi, na których dęli przy uroczystościach i obrzędach; posiadali również małe rogi do sygnalizowania.
- Z Starego Testamentu wiemy, że Izraelici posługiwali się dla celów religijnych rogami. Greckie i rzymskie rogi były wzorowane na etruskich;
- Rzymianie udoskonalili tylko dźwięcznik i rurę zakręcili dla łatwiejszego trzymania.

ewolucja

- Pierwsze rogi były w stroju D i Es.
- Później pojawiły się w G i B i jeszcze dziś używany **strój F.**

Konstrukcja

- Róg zwany też waltornią zbudowany jest z wąskiej metalowej **rurki, trzykrotnie zwiniętej w spiralę** i z jednej strony zakończonej lejkowatym ustnikiem a z drugiej szeroką czarą głosową. Wewnątrz spirali znajdują się dodatkowe trzy rurki połączone z **wentylami**, które pomagają w wydobywaniu pełnej skali dźwięków.

Skala

- Strój rogu jest nieco niższy niż puzonu i obejmuje zakres dźwięków muzycznych od **B1 (B1 brzmiącego – oktawy kontra dla rogu podwójnego, współcześnie używanego F/B)** do **f2 (f dwukreślnej oktawy brzmiące dla rogu F/B)**.
- Istnieją również inne odmiany rogu o wyższej skali lub nieco odmiennej barwie dźwięku.

Technika gry na tym instrumencie wymaga, aby jednocześnie dmuchać przez odpowiednio ułożone wargi, obsługiwać wentyle i operować ręką w czarze głosowej instrumentu.

W wielkiej orkiestrze symfonicznej są zwykle 4 rogi.

zastosowanie

- Obecnie waltornia występuje głównie w orkiestrze symfonicznej oraz w różnego typu zespołach kameralnych, jako stały składnik klasycznego kwintetu instrumentów dętych. Bogate walory brzmieniowe oraz duże możliwości techniczne sprawiły, że z biegiem lat waltornia doczekała się sporej literatury muzycznej: symfonicznej, kameralnej i solowej. Jest chętnie wykorzystywany w muzyce współczesnej.

Róg w filharmonii

https://www.youtube.com/watch?v=59K3zuSiu_M

(kliknij w linka)

Przykłady muzyczne na róg

- Mozart – *Koncert na waltornię Es-dur KV447*

https://www.youtube.com/watch?v=d07n9cvsAss

- Muzyka z filmu *Piraci z Karaibów*

https://www.youtube.com/watch?v=dRHvQJu6qU8

TUBA

https://www.youtube.com/watch?v=CZFuB1oJrwo

Najniższy

- Największy i o najniższym stroju spośród tej rodziny instrumentów. Standardowa skala instrumentu od**D_1** do **d^1**.
- Doświadczony instrumentalista potrafi uzyskać dźwięki od **A_2** do **a^1 !**

Budowa…

- Tuba składa się z długiej rury rozpoczynającej się ustnikiem, wielokrotnie zwiniętej, rozszerzającej się stożkowo i zakończonej czarą głosową.
- Zazwyczaj tuby zwijane są w kształcie elipsy z czarą umieszczoną po prawej stronie grającego z systemem tłokowym lub zaworami obrotowymi. Pełną skalę chromatyczną uzyskuje się, naciskając odpowiednie wentyle (od 4 do 6) obniżając dźwięki podstawowe poprzez włączenie do obiegu krąglików.

ciekawostka

- Pierwszą kompozycją wykorzystującą tubę w orkiestrze symfonicznej była *Symfonia fantastyczna* Hectora Berlioza z roku 1830.
- Po tym wydarzeniu stało się normą instrumentowanie utworów orkiestrowych na 3 puzony i tubę.

Przykłady muzyczne

Øystein Baadsvik – norweski wirtuoz tuby

https://www.youtube.com/watch?v=PxQZwWJ550U